

13. september 2024

Eesti Vabariigi peaminister Kristen Michal
Eesti Vabariigi rahandusminister Jürgen Ligi

Pöördumine seoses maksukeskkonna oluliste muudatustega ja muudatustega kaasnevate riskidega

Lugupeetud peaminister ja lugupeetud rahandusminister,

alljärgnevalt soovime meie, mitmete Eesti suuremate ettevõtete asutajad, omanikud, juhid ja investorid, pakkuda välja omapoolsed ettepanekud meie ühise riigi ees seisvate väljakutsete lahendamiseks.

Mõistame täielikult meie vajadust tõsta kaitsevõimekust, oleme sellesse panustanud ja soovime panustada ka edaspidi. Samuti tajume riigieelarve keerulist rahalist seisu. Ettevõtjatena oleme harjunud aga vaatama mitte minevikku, vaid tulevikku. Seetõttu on meie ettepanekud kantud soovist mitte kahjustada Eesti konkurentsivõimet ning pikaajalisi väljavaateid. Me ei saa lämmatada tulekahju veel suurema tulekahju tekitamisega.

Meie ettepanekud on järgmised.

Eristada praeguses kobarkriisis kaitsevõimekuse tagamine ja riigirahanduse stabiliseerimine. Kaitsevajadus on välise keskkonna muutusest kantud vajadus, mida meil ei ole võimalik ignoreerida. See on olukord, milleks on erakordselt hea, et me oleme hoidnud senise riigi laenukoormuse madalana. On vägagi asjakohane kasutada hüppeliselt kasvanud kaitsekulutuste kasvu finantseerimiseks välislaenu ja tasandada selle tagasimaksmine üle inimpõlvkonna. Laenuga ei tohi aga finantseerida meie jooksvaid tuludest suuremaid kulusid.

Pidurdada ja vajadusel peatada riigieelarve indekseeritud kasv. Ettevõtjatena oleme korduvalt pidanud oma kulutused üle vaatama ja neid vähendama: seda on valus teha, kuid need sammud on mõõdapääsmatud ning tagavad peatselt stabiliseerumise, seejärel juba kasvamise. Me oleme seda teinud ja kogenud.

Alles jätta vaid riigi kõige väärtuslikumad ja kriitiliselt vajalikud valdkonnad. See ei tähenda riigi suretamist, vaid vastupidi: riiki defineeriva tuuma hoidmist. Mis täpselt need valdkonnad on, on muidugi rahva poolt valitud poliitikute otsustada. Me kõik tahaksime suuta,

omada ja teha kõike, kuid see pole võimalik – tuleb otsustada, mis on olulisim ja hoida seda seejärel veelgi suurema hoolega.

Tõsta piiratud perioodiks makse tuludelt (ehk väljundilt nagu palk, kapitalitulu ja dividendid). Tulude maksustamine tabab ühiskonna nõrgemaid kihte ehk laiemat vundamenti kõige vähemvalusalt, andes ühtlasi valitsusele otsuste tegemiseks hädavajaliku baasi. Ühiskonna jõukamad kihid, sealhulgas allakirjutanud, on korduvalt väljendanud nii sõnades kui tegudes oma valmisolekut panustada riiki senisest rohkem. Me ei tee ettepanekuid teistele täitmiseks, me ise saame kandma nende peamist koormat.

Maksustada väljundeid (mitte sisendeid) **ja lähtuda maksukoormuse suurendamisel tänasest maksubaasist.** Tervitasime härra peaministri sõnumit kiirustava “maksufestivali” lõpetamisest, kuid paraku ei ole see veel teostunud, vaid jätkub uue ja suurema hooga. Sisendite maksustamine (milleks on kapital, tootmisvara, materjal, energia, tööjõud) mõjutab negatiivselt kõiki ettevõtteid, paljud peavad tõstma toodete ja teenuste hinda, mis omakorda kutsub esile inflatsioonilaine. Eriti kiiresti kanduvad tarbijani suurte põhivaradega valdkondades toimuv (elektrivõrgud, kaugküte, gaasivõrgud, veevõrk), mis omakorda toob kaasa järgmise hinnaralli ja inflatsiooni taasplahvatuse.

Loobuda bilansi- või omakapitalipõhisest maksustamisest. Selle maksu tagajärjeks on Eesti konkurentsivõime dramaatiline vähenemine. Kui me viime sisse maksu, mis on suunatud kapitalimahukate ettevõtete peletamisele, jääme ilma kõige ambitsioonikamatest süvatehnoloogia-investeeringutest ja kõige olulisematest tulevikutööstustest nt energiatootmises ja julgeolekus. Meil on väikese riigina väga vähe eeliseid osalemaks Euroopas just praegu toimivas konkurentsis nende tulevikutööstuste pärast. Bilansipõhine maksustamine võtab igasuguse lootuse, et siia investeeritaks ja Eesti jääb teistest riikidest lihtsalt maha. Me oleme juba kaotanud mõned suurettevõtted ja bilansipõhine maksustamine ainult kiirendab seda kahjulikku protsessi. Oleksime kaotajad mitte minevikus ega olevikus, vaid tulevikus, mille viljad jäävad meie lastele ja lastelastele.

Ülalolevate ideede teostamiseks oleme valmis omalt poolt pakkuma tasuta töötava nõuandva koja moodustamist. Meil on ulatuslikud kogemused tegevuse ümberkorraldamise, muutuste juhtimise, koondamise ja seejärel stabiliseerimise alal. Samuti on meil ulatuslik rahvusvahelise äri kogemus, ühendame nii klassikalisi ettevõtteid kui ka tulevikuettevõtteid. Meie hinnangul napib riigiasutustes ja -ametites hetkel vajalikku oskusteavet ja kogemust vajalike struktuursete muudatuste tegemiseks (kulude läbipaistvus ja jooksev aruandlus; pikaajalisele konkurentsivõimele suunatud maksuportfelli kujundamine; administratiivaparaadi nulleelarvestamine; avaliku sektori juhtimise kvaliteedi kasvatamine; teaduse ja kõrghariduse efektiivsuse ja rakendlikkuse kasv). Oleme valmis seda *know-how*’d oma riigile pakkuma.

Alates taasiseseisvumisest oleme käinud läbi pika ja veenvalt õnnestunud tee. Meil on olnud väljakutseid ja kõhkluseid. Oleme saanud nendest üle läbi koostöö, pühendunud inimeste panuse ja läbi lootuse, et me ehitame ja hoiame enda riiki nüüd ja tulevikus. Kuigi praegune

kimbatus on meile uus, siis tee lahendusteni on väga sarnane sellele, kuidas me oleme varem koos probleeme lahendanud. Saadame ka selle kirja siin koos, et vältida erinevate majandussektorite pidevat vastandamist lahenduste otsimisel.

See kiri on üleskutse mitte minna oskamatult kahjustama meie kõigi poolt koos ehitatut, vaid kaasata meie parimaid päid ja südameid, et leida ja rakendada parim lahendus. Me kõik tahame siin riigis sama – paremat, kindlamat ja edukamat Eestit.

Lugupidamisega,

Markus Villig
Erkki Raasuke
Martin Villig
Toomas Annus
Taavet Hinrikus
Rain Lõhmus
Allan Martinson
Priit Põldoja
Sten Tamkivi
Priit Lepasepp
Ahti Heinla
Viljar Arakas
Madis Toomsalu
Kristina Siimar
Kaarel Kotkas
Martin Kruus
Kalle Kiigske